

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ ПРОФ. Д-Р ВЕСЕЛИН КОЙЧЕВ АМТИИ „ПРОФ. АСЕН ДИАМАНДИЕВ”

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“.

Автор: ас. Петър Димитров Салчев

Тема: „Кратки вокални форми в различен исторически контекст от операта до съвременната популярна музика“

Научен ръководител: проф. д-р Тони Шекерджиева - Новак

Със заповед № Р27-087 от 04.10.2022 год. на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”, съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Кратки вокални форми в различен исторически контекст от операта до съвременната популярна музика“, с автор ас. Петър Димитров Салчев, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“. Авторът на дисертационния труд Петър Димитров Салчев е докторант в самостоятелна форма на обучение към катедра „Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство“, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”.

Докторантът ас. Петър Димитров Салчев е представил комплект от документи, свързани с процедурата по защита на дисертационния труд съгласно изискванията на Чл.36 (1). Представените документи са следните:

1. молба по образец до ректора за откриване на процедура;
2. заповед назначаване научно жури на Петър Салчев;
3. автобиография по европейски формат;
4. автореферат;
5. декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
6. списък на публикациите;
7. дисертационен труд;
8. копия на публикациите по темата на дисертационния труд.

Докторантът е приложил 3 публикации, свързани с темата на разглеждания дисертационен труд. Нямам забележки към представените документи и материали.

Петър Димитров Салчев е роден през 1969 г. в гр. Пловдив. През 1990 г. започва неговата вокална кариера, като работи и сътрудничи с Бели, Зелени и Червени - емблематична джазова формация за България. През 1994 год. той печели наградата за най-добър млад изпълнител от „Младежка Джаз Среща“, Пловдив. През 1994 г. продължава вокално-музикалното си образование в поп-джаз факултета на ДМА „Панчо Владигеров“, София, в класа на доц. Георги Кордов. През 1997 г. печели стипендия за магистърска програма в Boston Conservatory at Berklee. От 2005 г. е асистент по поп и джаз пеене в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, Пловдив.

Участва със собствени проекти във всички престижни джаз форуми в България. Осъществява редица записи в БНТ и БНР, солист е на Биг бенда на Националното радио и Биг бенд Пловдив. През 2009 г. гръцката компания „Анокато“ издава проекта му с Костас Магинас „The Call“. Работи с Ангел Заберски - син, Живко Петров, Христо Йоцов, Симеон Щерев, Теодосий Спасов, Асен Дойкин, Милчо Левиев, Петър Петров, Камелия Годорова, Хилда Казасян, Костас Магинас, Дорина Маркова, Крейг Бейли и др. Концертира на сцените на всички джаз-фестивали в България, изнася концерти в Англия, Германия, Австрия, Дания, САЩ, Турция, Гърция и Румъния.

Актуалността и авангардността на настоящата дисертация е най-вече в реализираната амбиция за макроструктурното анализиране на разглежданите явления. Кратката музикална форма е позиционирана и разгледана в контекста на класическото и модерното, регионалното и глобалното. Дискусионно провокиращи и интересни аспекти на проблематиката са въпросите за формалното и неформалното в кратката музикална форма, нормата, импровизацията и интерпретацията.

В рамките на периода на обучение докторантът е извършил сериозна по обем работа. Изборът на тема за докторантската теза е пряко обвързан с изпълнителската му кариера и вокално-методическата му работа в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“, гр. Пловдив. Смело е решението на Петър Салчев да разгледа кратката вокална форма в контекста на различни епохи и стилове и да проследи нейните трансформации. В един продължителен исторически период, от XIII век до средата на XX век, кратката вокална форма е определена като синкретична, обединяваща музика и текст, приспособима и адаптивна, преминаваща през времето.

Трудът е структуриран в увод, пет глави, заключение, справка за основните приноси и списък на цитираната литература и приложение. Общ обем 104 страници от които основното съдържание е разгърнато в 89 страници, като са ползвани 9 български и 4 чужди източници. Използвани са голям брой – 96 интернет източници. Като приложение са включени кратки анотации на шестте концерта свързани с докторантурата с плакати от събитията. Обемът на дисертационния труд отговаря на изискванията в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“.

В увода ясно са формулирани обект, предмет, цели, задачи и хипотеза на изследването. Обект на труда представлява еволюцията на кратката вокална форма в исторически план, нейната функционална значимост и нейната дисеминация,

релевантна на адаптивната ѝ структура. Основната цел на дисертацията е са да се докаже продължителната история на кратката вокална форма и ролята на кросжанровата и кроскултурната фузия за нейното развитие.

В глава първа е направен исторически обзор на кратката вокална форма. Направена е оценка на значението и мястото ѝ като светско изкуство на странстващи певци - поети. Фиксирани са жанрово определящи характеристики на произведенията на странстващите певци и видове средновековни кратки вокални форми. Разглеждат се културните периоди след Ренесанса, театралните форми и появата на операта.

Глава втора насочва вниманието към развитието на кратката форма през периода на стиловете барок, класицизъм и романтизъм. Процесите са разгледани в исторически план, паралелно и взаимосвързано с обществено-икономическите процеси. Разгледано е белкантото, като система за пеене, обучение и сценично поведение. В 2.2.2. е направено отклонение от историята на кратката вокална форма към методически принципи за вокално обучение. Тук авторът споделя собствен опит и предлага свой метод на седем стъпки в израстването на вокалния изпълнител – ритъм, интонация, текст, дишане, хармония, версии, собствена интерпретация. Намирам такова отклонение за допустимо с оглед коментиране на приложно-практическите вокални принципи във връзка със стила „белканто“.

В Трета глава е извършено описание и класификация на разновидностите на кратката вокална форма до XIX век. Дадени и сравнени са примери в различните периоди, обърнато е внимание и върху формата. Авторът обобщава: „Третата глава е опит за научно-теоретично дефиниране на кратката вокална форма и нейните характеристики – основни, непроменливи, и променливо-адаптивни спрямо моментната музикална среда“. Едновременно са разграничени и сравнени структурните особености при инструменталните и вокалните произведения. Интересна е предложената таблица с хронологично подреждане по периоди на най-често композираните жанрове.

Четвърта глава разглежда кратката вокална форма в контекста на започналото в Европа през първата половина на XIX век зараждане на развлекателната индустрия. Оперетата, шансонът, бурлеската и мюзикълът са разгледани като начало на новите стандарти в развлекателната индустрия.

Пета глава е посветена на свободно фузиране на мотиви и миграция на „стандарти“ (музикални теми от песни) през първата половина на XX век в мюзикъла, джаза, шансона и канцонетите. Разгледани са катализаторите в процеса на развитие при развлекателните жанрове, като появата на звукозаписната индустрия, киното и организации за мениджмънт и авторски права. Последователно са описани развитието на мюзикъла на XX век. Тук е естествено за творческото амплоа на докторанта неговото специално внимание към джаза. Подробно са описани историко-икономическите условия, биографични данни и специфика на творчеството на знакови композитори, като Джордж Гершуин и Коул Портър.

В заключението се подчертава, че редуването на фактологични и аналитични части е насочено към задълбочено разглеждане на конкретните явления и процеси и на

тяхното макроструктурно позициониране в променливата музикална среда. Богатството на тази динамика е разгледано донякъде фрагментарно, повторемостта на тенденциите налага връщането към едни и същи обекти на анализ, но в аспекта на нова гледна точка. В този смисъл фрагментарното излагане на обекти за анализ може да се счита за целенасочено.

Спазени са изискванията на Правилника за прилагане на ЗВО; дисертационният труд е оформен добре технически; съдържа събрана и систематизирана информация, доказваща твърденията; библиографската справка включва сериозен брой заглавия пряко свързани с темата; самото изследване е с фокус към историческите процеси в развитието на кратките вокални форми и тяхната трансформация в различните периоди на музикалното изкуство. Самата идея за изследване на кратките вокални форми в условията на различните стилове в музиката е смела и не се среща в други научни разработки. Заявените в уводните страници задачи са изпълнени и хипотезата е доказана.

Съгласен съм с посочените от докторанта приноси моменти и положителни страни на дисертационния труд. От особено значение за мен е изследването развитието и дисеминацията на кратката вокална форма в един продължителен исторически период, смелото ѝ проследяване през различните стилове, от ренесанс, барок, класицизъм и романтизъм, до съвременното музикално изкуство. Смятам, че важен приносен момент представлява споделянето на собствен опит. Намирам предлагането на авторския метод със седем стъпки в методиката при обучение на вокални изпълнители за принос с приложно-практическа стойност. Приносна стойност има и проследяването на новите тенденции на фузиране на стилове, между етно и класическа музика, появата на джазовите стандарти, като еволюционно ниво на кратката вокална форма в модерната музика.

Докторантът е представил 3 авторски научни публикации по темата на дисертацията. Те са публикувани в специализирани български издания и са свързани с темата на дисертационния труд:

- Салчев, Петър. БЪЛГАРСКАТА СЛЕДА //Пролетни научни четения 2016, Пловдив: АМТИИ, 2016, ISSN 1314-7005, с. 59-64.
- Салчев, Петър. Speech level singing “breathing” Пееш и дишаш, както говориш. Международна научна конференция “Млад научен форум за музика и танц“. НБУ – София, 11-15 юни, 2015
- Салчев, Петър. НА СЕДЕМ СТЬПКИ ОТ МУЗИКАТА, //Годишник 2018, Пловдив: АМТИИ, 2018, ISSN 1313-6526, с. 150-158

На базата на предоставената ми документация, научни публикации, дисертационен труд и автореферат, считам, че изследванията по настоящата разработка, представена ми за рецензия, са изцяло дело на докторанта и мога да приема, че дисертационният труд на ас. Петър Салчев е лично негово дело.

Представеният автореферат е от 59 страници. В синтезиран и същевременно изчерпателен вид са представени отделните глави на дисертационния труд. За

илюстрация е включена таблица на кратките музикални форми в различните музикални епохи, която допълва текста. Авторефератът точно и ясно представя цялостната научна разработка. Като препоръка: прекалено обстойното съдържание в автореферата не е необходимо. Заедно с пълния списък на литературата, те заемат 15 страници от общо 59. Форматиран по този начин, рефератът се отдалечава от предназначението си – да запознае максимално кратко и ясно читателя с идеята и съдържанието на дисертационния труд.

Познавам Петър Салчев от почти три десетилетия. Наблюдавал съм, както неговите първи изяви на сцена, така и израстването му като един от най-изявените джаз певци на България. Изключително сензитивен и изразителен вокален изпълнител, утвърден педагог и активен организатор, съвместен изследовател и анализатор. Той е добре познат и приет, като джаз вокалист и академичен преподавател у нас и в чужбина.

В рамките на своето обучение докторантът е извършил сериозна изследователска и научна дейност. Синтезирал е голямо количество материал, получил е ценни оригинални резултати, на база на които е направил свои приноси. Основната заслуга на изследователската работа се състои в създаването на труд с информационна и историко-описателна стойност. Смелата идея за проследяването на кратката песенна форма във времето и различните стилове е доведена до успешна реализация. Доказана е дисеминацията, т.е. проникването ѝ в различните музикални форми през стиловете в музиката.

Дисертационният труд показва, че докторантът ас. Петър Салчев притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. В представеният труд са налице научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“. Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за научната разработка, представена в дисертационния труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на ас. Петър Димитров Салчев в област на висше образование: 8. Изкуства; професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

Пловдив, 23.10.2022 г.

проф. д-р Веселин Койчев